

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 276

TOLLHEGYEN.

— szeptember 1.

(**La memoriam.**) A Muzsák debreceni ós várába sereglett nemes tanuló ifjúsághoz van szavunk. A romlatlan magyar ifjúság nemzetiszínü lobogójának fehér mezéjén, ugy-e bár még sértetlenül lobog az évezre- des jelszó: „Istenért és hazáért?” Ez utóbbiban foglaltatik az alkotmányos király neve is, aki: egy szívvel lélekkel élteünk, valameddig a költő szavai szerint — „a hon- nak él.” A magyar ifjúság a nagy gőpon- tokba, a tudományok székhelyeire — nagy városokba sereglik, ahol pedig tévtanaikkal épp azok vetik ki reájuk a hálót, akik „Isten és haza” jelszavának az ellenségei. Leselkedik pedig a veszedelem sokféle alakban, a szó és a betű eszközét választván lélekrontó célok eszözéül. Mint vallási mótely, mint költészet, irodalom és művészet, mint tudomá- ny, mint újságírás, mint politika és társad-almi érintkezés keríti körüli a hajlítható ifju- sziveket, a legletszetősebb jelszavak mögé bujva kínálván hamis árúját, az Istentagadást, az erkölostelenséget, a nemzetköziséget. Szól pedig a felvilágodottság, szabadelvűség, sza- bad gondolkodás, világszabadság és más örökszép jelszavak esperanto-nyelvén mint hogyha lenne a világon nagy és nemes eszme, amely Isten és haza fogalmával leg- kevésbbé is ellenkeznek. Magyar ifjak, ne higjyetek nekik, mert hazugok önérekből, mert csalók, akik elrabolván hiteteket és ha- zafiságtokat, cserébe nem képesek egyenérté- ket nyújtani, legföljebb benső meghasonlást, elkedvetlenedést, lelki nyomoruságot hagy- ván a helyén. Nem apostolok, nem írók, nem költők, nem színészek, nem tudósok és bölcsök azok, kik a korszellem rothadását akarják ifju lelketekbe cseméjszni, hanem csakis — gonosztevők. Igenis, gonosztevők, mert az emberekkel együtt születik a jó és rossz hajlam, akinek pedig lelke eredendően gonosz, mindegy, hogy ártó és pusztító haj- lamai miben nyilatkoznak meg: a rablás, lopás, gyilkolás erőszakosságában, vagy pe- dig — néha valóban csillogó formájú — irodalmi, vagy művészeti munkálkodásban, politikai vagy társadalmi irányok szolgálá- tában. Ifju véreim, ne higjy nekik, a leg- csillogóbb tollu, vagy legférgesebb szólásu Isten és haza ellenes író sem jobb a Só- vágó Jánosoknál, mert csak oly gyil- kocsai ók a léleknek, mint a fegy-

házi alakok gyilkossai a testnek. — Isten és a haza ellenségei gazok, ilyenek az erkölostelen írók is; őket tartásotok távol a lel- ketektől, hogy nemzedéketek ne legyen kezdő öltője a hit és a haza romlásának, de foly- tatása a nemzet évezredes történelmének, melyet Isten szent lelke és a haza dicső szerelme vezérelt és tartott fenn mind a leg- újabb időkig!

(**Shrubsole.**) Magyarországot Bécs és a hűtelen nemzetiségek hazudozásainak kódé- n is keresztül nézi Európa. Nem ösmerik al- kotmányunkat, nem ezen ország hatalmas fejlődő közintézményeit, természeti szépsé- geit és régóta — talán 1848 fanyes tragé- diája óta — nem ösmerik a művelt világ egész valójában a magyar nép lelkületét sem. Az utolsó évek nemzeti küzdelmei újfent föl- ébresztették irántunk Európa érdeklődését; a praktikus angol épp azért nem elégszik meg azzal, hogy kétes értékű hírlapi közlések után alkossa meg véleményét, hanem hatal- mas rajokban kalandozzák be Magyarorszá- got, hogy félreismertetése, megrágalmaz- tatása dacára legalább is érdekes népünket szemtől szembe láhassák, földünket saruik- kal érinthessék. Helyszini szemle után itél- nek a magyar vádlott felett, nagy éppen el- jönnek háztűznézni, mielőtt befogadnák a mellőzött Hungáriát Európa előkelő népeinek családjába. Hozta őket Isten hazánkban, hozta Isten ós Debrecenünkben, a kik mélyen átérezzük annak erkölesi, szellemi és talán anyagi hasznát is, hogy bennünket Anglia meglátogat! Meleg érzéssel üdvözöljük kivált **Shrubsole** urat, a magyar nemzet önzetlen és nemes lelkü barátját, aki élete feladatául tűzte ki azt, hogy Magyarország számára érdemlett rokonszenveket gyűjtsön a fel- séges Albionban s a két nemzetet közelebb hozza egymást. Mily kevés barátja van e nemzetnek a honhatárain túl és mily sok ellensége a határokon felül is! **Shrubsole** urról tudjátok-e, hogy — előelő helyzetében — mit nem tett értünk? Czikkeket ír Ma- gyarországról, felolvasásokat tart, egész utazásokat tesz, mellettünk izgatván vérei között s mint ma is, egész csoportját vezet- geti Magyarországra Anglia tekintélyes pol- gárainak. Hála és hódolat illeti meg a ne- mes angol férfit, akit bizonyára fáklýá- zenével kellett volna fogadnunk Debrecen falai közt!

Gáspár Imre.

Egyetemleges kötelezettség.

— szeptember 1.

Vajjon mit csinálnának azzal az orvossal, aki egy beteg ember operá- ciójába belekezdve, a műtétet befeje- zése előtt abbanhagyná és a beteget egyszerűen faképnél hagyná?

Ugy-e bár, elvonnék a diplomáját annak a doktornak? És méltán. Vagy ne vállalkozzék a műtét végrehajtására, álljon félre, vagy pedig, ha vállalkozott, akkor becsületbeli és törvényes köte- lessége azt végrehajtani és tisztesség- gel befejezni.

Ugyanez a helyzet áll a politikus urakra is. A politika orvosai, a képví- selők vállalkoztak a beteg ország gyógykezelésére és különösen két nagy operációnak végrehajtására: az abszo- lútisztikus kinövés végleges amputá- lására és ily módon az alkotmányos szervezet épségének és erejének visz- szaadására, továbbá szülésmesteri funk- cióra vállalkoztak a modern választói reform világrahozásához. Aki attól az üdvös és az országra nézve valóban életbevágó, politikai operációtól meg- szökik, attól a képviselő urtól el kell venni a — mandátumot.

Ebből a kis tapasztalatból kiveheti mindenki azt az igazságot, hogy lelki- ismeretes politikus most, midőn az or- szág e két nagyszabásu reform megol- dása elő áll, semmiféle pártmozgalom- mal nem zavartatja a parlament ope- ráló működését s a koalíció egyetlen pártjában, a függetlenségi pártban nem akadhat oly ember, a ki kilépésével megfutamódnék a magára vállalt reform- munka elől.

A 48-as függetlenségi párt a maga egészében vállalkozotta kibontakozásra az előre tudott feltételek mellett. A maga egységében kell is azt végrehaj- tania.

A parlament számára egy-két esz- tendőre közös marsrutát állapítottak meg közösen a koalíció és a király. Erről a közösen megállapított utról te- hát nincs joga letérni senkinek sem, míg a célhoz: az alkotmánybiztosíték- nak és a választói reformnak törvénybe iktatásához el nem jutunk.

BERENCZ JOZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDŰL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Ha ide el fogunk jutni, akkor magától, automaticæ fölszabadul minden pártnak és minden képviselőnek egyéni szabadsága, akkor minden párt ismét előveheti a saját külön programját és mindenki dolgozhat rajta, úgy nyargalhat rajta, a hogyan ki-ki képes. De mikor a koalíció minden pártja hivatalosan kimondotta, hogy saját programjának teljes végrehajtását a két reform létesítéséig az új alapon való választásokig felfüggeszti, akkor tessék minden pártnak és a pártok minden egyes tagjának az ország érdekében és az ország színe előtt vállalt kötelezettségének megfelelni, akár népszerű és kellemes az, akár nem.

Az bizonyos, hogy a 48-as pártnak egysége és nagysága nem tetszik nagyon sok embernek, különösen a bukott rendszerek híveinek. Szeretnének egyenetlenséget kelteni e hatalmas párt belsejében, hogy reunióra szólítsanak egyeseket. De reméljük, hogy egy 48-as sem fog lépre menni és nem kapargatja a gesztenyét naivul a haladó-párti ellenzék számára. Mert azok az elemek hánytorgatják most célzatossággal, hogy a 48-as program nem érvényesülhet teljesen a koalíciós kormányzás alatt. Mindenki átláthat a furfangon, hogy miért fáj ezeknek most a 48-as program? Szeretnének minél több 48-as képviselőt kiugratni a kormány-pártból, hogy ez ne lehessen többé kormánypárt.

Ne féltsen senki a 48-as programot. Ha a teljes egészében minden egyes pontjával nem is lehetett ma még kormányprogrammá. De az bizonyos, hogy a koalíciós kormány tényleg megkezdte e program egyes részeit az érvényesítését. Az alkotmány törvényes biztosítása, a törvényhatósági önkormányzat visszaállítása és megerősítése, a választójog kiterjesztése, a

választói kerületek új, igazságosabb beosztása: ez mind a 48-as párt program-pontja. Ezeknek a megoldására vállalkozott a koalíció átmeneti kormány. Hát hol van a logika, hogy a 48-as párt tagjai ne támogassák ezt a kormányt, mikor az ő programjuknak részben való megvalósítására vállalkozott?

Egészen végrehajtani a teljes 48-as programnak minden pontját képtelen volna most, még egy teljesen és tisztán 48-as miniszterekből álló kormánynak is. Sőt, ha nem volna a magyar parlamentben egyetlen egy más párti képviselő sem és csupa 48-asokból állana az egész törvényhozó testület, még akkor is csak fokozatosan lehetne azt a gazdag és nagy programot végrehajtani; mert utját állaná a fizikai képtelenség s az országnak az anyagi ereje. Nincs tehát semmi ok a türelmetlenségre, hogy a koalíciós kormány egyelőre csak néhány pontját hajtja végre a 48-as programnak. A fődolog az, hogy végre valahára sikerült megkezdeni ennek a programnak a végrehajtását, hogy sikerült ily nagy számban összekerülni a 48-asoknak és sikerült a kormánypárt munkájához hozzájárulni.

A mi erő van ebben a helyzetben, azt ki kell aknázni és nem szabad pártvillongásokkal kockáztatni.

A mi kötelezettség van e helyzetben, annak meg kell ugyan felelni, még pedig egyetemlegesen a koalíció minden pártjának.

Politikai hírek.

Főispánok audiencián. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a király azokat, akik eddig audiencián nem voltak, októberben, amikor Budapestre jön, meghívja kihallgatásra.

Kossuth és Wekerle Herkulesfürdőn. Wekerle holnap Szerényi államtitkárral Kossuth látogatására Herkulesfürdőre utazik. — Beavatott forrás szerint az utazásnak politikai célja van és a miniszterelnök azért utazott Kossuthhoz, hogy tanácskozzon vele a politikai helyzet és a jövő teendőkről. Wekerle egyébként hétfőn visszatér Budapestre.

A képviselőválasztás bíráskodásáról. Ismeretes, hogy a kormány megbízta Edvi Illés Károlyt a képviselőválasztási ügyekben való bíráskodásról szóló törvénytervezet elkészítésével. — Edvi ma befejezte munkáját, amelyet a kormány jóváhagyott. A törvénytervezet így az ősszel a ház elé kerül.

A japánok.

— Dr. Bodnár Zsigmond „Az eszme” c. folyóiratából. — (Folytatás.)

(II.) Az ismertető e szavai szintén az ideális fajok sajátosságai, melyek kegyetlenek, boszúálló tudnak lenni; hiszik, tetszelgők, szeretik a ríktó színeket, sokszor gyermekek, az egyik szélsőségből a másikba csapnak át. Kacagnak mint a gyermekek, de könnyen meg is tudnak halni. Bámulatos erőt tanúsítanak a testi sanyargatások, kínzások között.

A nők simasága, lágyasága, engedékenység, igénytelen kelleme, bájos odadása, mind erősen ideálista sajátosság. Japán leányai hirsek e tekintetben. Az utóbbi tíz-husz év alatt sokat olvashattunk a japán leányok, asszonyok kedvességéről, a keleti nők vakmerő követeléseivel, merész igényeivel szemben. Az ideálista fajok leányai többnyire nagyon igénytelenek, áldozatkészek, odadók, engedékenyek s ilyenek Japán leányai. Szemérmök gyöngye lábán áll, nem igen szegyenlik meztelenül mutatkozni az idegen férfi előtt, mert ezzel is hizelegni, kedveskedni akarnak.

Most itt jártak színészeik és nagyon vegyes hatást értek el. A haláltusa előadását azonban mindnyájan desérték. Az idealizmus hatása alatt mi sem riadunk vissza a borzasztó látásától. Realisabb időkben nem engedjük meg, hogy a színpadon szemünk láttára mutogassa a színész, mily kínok, rangatódzások között pusztul el a beteg.

Átöröklés.

Olyan a lelkem, mint az üldözött vad,
Halálra üzi gyilkos sejtelem . . .
Mint egy sötét, nagy átkos könyv, kinyitott
S megborzasztott jövőndő életem.
Olvastam e könyv kezdő főtűjét —
Becsaptam . . . Rosszat sejtek én nagyon!
Véremben átkot hordok. Ó vigyázz rám
Fényes szárnyaddal, őrző angyalom!

Apám félháborult s egész gonosz.
Ó jaj, hogy én kiáltom ezt világba!
Hisz tán magam gyászorsát hirdetem,
Mert rázszakadt gaz életének átka.
Véremben vére vad forrása nyargal,
Ővé a csontom, husom, és velőm!
Fiakban versz hát álnok rossz atyákat,
Nagy Jehova, gondot nem viselőm!?

Virágos kert volt a mi boldogságunk,
S az örült kertész kigyomláta azt!
Gaz, dudva, burján veri föl ma ágyát,
Jön a tavasz — s több bimbót nem fakaszt!
Házunk eresztét féske elkerüli,
Még a galambok is más tájra szállnak.
Ugy tengődünk itt, szakadó szivekkel,
Mint száműzöttjei egy szebb világnak!

Anyám volt békességünk angyala;
Az angyalt Belzebub a porba verte!
Mi sirtunk . . . könyünk a szívünkbe csorgott,
Nagypéntek-éj lőn éltünk minden perc.

Keresztünket nem ellenség faragta,
Apánk kezéből járt a dárda által;
S midőn a kínok fájára feszített,
Ott ölt meg újra százszoros halállal!

Ó borzalom! . . . kin, szomjuság epesztette:
S nádszáira spongyát, nem volt, aki tüzzön!
Vérünk csorgott, mint a keresztfa könyve,
Égtünk vad gyűlölet szította tüzzön.
S az ég kárpítja ketté nem hasadt,
A fényes nap sem öltött gyászt magára,
Őseink sírján sem szakadt föl a zár,
Nem volt Isten, ki kínjainkat szánja!

Ó, Judás! Én egy két magasztaló dalt
A szebb időkben még daloltam rólad!
Gyermeklelkem félszemetesnek látott,
Ma már tudom, hogy mily alávaló vagy!
Hol embervoltunk korbacsoltatik meg:
A „tiz parancs” ott szélbe fujt lehellet!
Légy átkozott! Ha visszaszállna rám is!
Szakadjon végtelen utakra lelked!

Bolyongj, bujdosz, mint megfogamzó átok!
Nevedben hordva szörnyű voltodat.
Rettentő szived verje pörölyével
Egy lerázhatlan, kínos gondolat:
Hogy amit balkezed tett kárhozatra,
Múló időben mind áldásra válik;
S ezen megháborodva, önmagad
Kergesse magad a sark csillagáig.

S ha tán vadságod és örületed
Átszállt belém is, méltatlan fiadba:
Lobogjon el, mint rossz láng, életem
Vesszen ki bennem nemzedékek magva!
Vesszen ki bennem az alávalóknak
Halálkaszára ért végső feje —
Mert attól borzadok, hogy ezt a föl,
E két kéz, mely táplálta, tépje le!

Oláh Gábor.

Fráter Loránd — otthonában.

Érsemjén, szeptember 1.

Itt szebben virítanak az őszi rózsák, mint máshol: a rózsaszínűek fehérebbek, a lilák kacérabbak, a fehérek ártatlanabbak és mikor rájuk hull a vénasszonyok nyarának egy-egy fénysugara, azt hiszi az ember, hogy üdőbb a levegő, kékebb a mennybolt és hogy köztünk van még a mi legmagyarabb állatunk a gólya és végül, hogy nincs ősz, nincs hervadás, — csak örök perzselő, forró, buja nyár . . .

Vajjon mi okozhatta ezt a változást? Miért olyan büszkék, gyönyörűek az őszi rózsák? Mert szülőföldjében, az ősi kertben ott jár köztük a sziamagyar érzés, nóta, hang, kedv, mámor, bánat mesébe illő birtokosa, troubadourja, félistene: Fráter Loránd . . .

Igen, ott jár az ősi partban, ahová — bár merre járt, bár merre dalolt, de mindig visszazsájlta a lelke vágya és amelyről így énekel:

„Én nem tudom, mit szerettem benne,
Fáj a szívem, ha gondolok rája . . .”

Mosl már vagy husz-harminc év óta a kórházakba járnak egyes színészek, hogy élethűen adhassák elő színpadi haláltusájukat. Katona József is az idealismus (1814) hatása alatt írhatta elő, hogy Bánk fejét görgesse a színpadon. Az idealista rómaiak gyönyörködtek a gladiatorok véres harcaiban, az indusok a nő máglyahalálában, a spanyolok ma is élvezetet találnak a bikaviadalokban, sőt nemrég a déli franciák is meg akarták honosítani. A mostani idealismus napjainban sok európai utas keresi fel a spanyol földet, hogy gyönyörködjék e viadaokban.

Idáig a legtöbben azt tartották, hogy a halálnak realis bűséggel való előadása a színpadon, a realis idők sajátja. Épen ellenkezőleg. A realis idők altruizmusa, telebaráti szeretete nem találja gyönyörűségét az irtó-zatos jelenetekben. Már 1840 körül mindenfelé sürgetik a realisabb, egyszerűbb, természetesebb meséket s lassankint kiszorulnak az ugynevezett francia romanticismus szertelenségei és szörnyű történetei. Nem lehet színpadra vinni Hugo Viktor rémes történeteit épen úgy, mint a mi Teleki Lászlónk hatalmas korszakát, a Kegyeneczet.

Az idealista fajok nem tűrik, hogy nők szerepeljenek a színpadon. Még a görögök és rómaiak sem engedték meg. Az újabb realis idők vívmánya, hogy színpadainkon nők játszhatnak. Ugy látszik, már a japánoknál is kivívták (1881) ezt a szabadságot a nők. Érdekes, hogy 1644-ben császári rendelet tiltotta el a japán nőket a színpadtól. Mostanig legföljebb annyi szabadságunk volt, hogy csupán férfiak és csupán nők játszhattak, de nem lépehetett föl a férfiszínész a nőszínésszel együtt, hanem ifjú adták a női szerepeket, mint Európában is sokfelé a XVII. században, sőt most is az iskoladrámákban Valószínű, hogy a jövő realizmus napjaiban fiaink és leányaink talán együtt dilettanskodnak a Kaméliás hölgyféle darabokban. Nem az egyetemi hallgatókat, hanem a középiskolai tanulókat értem, hisz az előbbiek többnyire bevégezték tizennyolcadik évüket.

A színirodalom két fajtát ismerik a japánok. Az első és régebbi a nő játék, a másik a kabuki. Az első szellemeket, isteneket dicsőít ősi nyelven és ruhában zene, tánc, kar kísérete mellett. Meséik az őstörténelemből s a mythosból vannak véve. A japán nemesnek csak ily előadásra illett menni. A kabuki színészet újabb eredetű és

Most mellette megyek. Ő a csodakék égboltot nézegeti és fütörészik. Én meg a huszárkapitányi mudér: nézegetem és mintha hallanám a mudér alatti legmagyarabb szív dobogását, amely szív nem egyéb, mint a magyar nóták kincseshányója, aranyvára és azt gondolom, hogy ez a Fráter Loránd kedves rokonbátyám nem is ember, hanem egy olyan üstökös a mi égünknek, amelynek soha sem kellene letűnni, hanem ott kellene világítania, melegítenie mindaddig, amíg csak egy magyar ember él a földön...

Mikor a füttynek vége szakad, — hívom befelé a szalonba, ahol már nagy társaság gyűlt egybe. Amint belépünk, minden szem szeretettel, csodálattal pihen meg a kis tömzsi alakon, aki utánozhatatlan módon pengeti meg a hegedűjét és rázendít a legújabb gyönyörű nótájára, amit egy héttel ezelőtt csinált a Reichenhali fárdözés alatt. A nóta szövege a következő:

„Tele van a város akácia virággal,
Akáciavirágnak édes illatával.
Bolyongok alattuk ébren álmodozva...
Mintha minden egy akácia nekem virágozna

Mintha a nagy utcák lármája elülne
S körültem a város faluvá szépülne,
Mintha csak ott járnék ami kis falunkba,
Rá ismerem illatáról minden akácunkra.

Akáciaerdőség, kicsi falum képe,
Gyermekkori álmom ezer szép emléke!
Milyen gyönyörűség gondolni is rátok,
Házunk előtt bölöngató akácia virágok.

modernebb. Színpadának nyelve is a mai népies nyelv.

(Folyt. köv.)

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szeptember 1.

Mire a képviselőház összeül, véget érnek a nyári izgalmak. A kormány szinte demonstrálni kíván a törvényjavaslatok tömegével, amelyeket nyomban a ház elé terjeszt, mint eredményét a nyári munkálkodásnak. — A nagy és kis interpellációk, amelyeknek anyagát termelte a nyár, belefutadnak a nagy anyagba s a nagy összetartásba, amely ellen sikertelenül harcoknak ma s nem fognak még csak zsidongani sem a Ház egybeülésekor. A szabad térség, amelyen a „vadak” ma száguldozhatnak, nyomban megszűnik, amint az erély a pártfegyelem korlátai közé kerül. A meglévő pártkeretekből a magános kiválás nagyon szomorú, tömeges, vagyis vigasztaló kiválásra semmi remény nincs.

(A külpolitika.)

Jóslatják Bécsből, hogy a külpolitikának lesz irányító befolyása a helyzetre. A keleten dühöng a nagyzási hóbort. Bulgária önálló királyságra vágyik, Szerbia pedig vezérségre a dunai kis államok között. Boszniában pedig nyilvánosságra jutott a horvát bujtogatás, amelynek az a szenzációs hotvát határozat volt a nyitánya.

(Apponyi Jászberényben.)

A kormány jövődől terveiről Apponyi Albert gróf nyilatkozik legközelebb Jászberényben, ahova szinte demonstráló kísérettel vonul. A nyilatkozat legsúlyosabb része vonatkozik az általános választói jogra s a nyilatkozattól függ a szociálisták magatartása, akik szintén készülnek Apponyi gróf jászberényi fogadtatására.

(Osztrák gáncsvetés.)

Több vezető osztrák lap egy idő óta különös híreket tesz közre. Már a címük is elárulja a tendenciát: Szétúzás a koalícióban; Egyenlenségek a többségben stb.

A cikkek rendszerint Budapestről vannak keltezők, de tartalmukból nyilvánvalóvá válik, hogy nem itt készülnek, hanem Bécsben. A beavatottság látszatát kelte, folytonosan azt hirdetik, hogy baj van a koalícióban. Az egyes pártok nem tudnak teljesen megférni egymással. Őszre nagy akciók várhatók, főképen a függetlenségi párt körében. Joggal attól lehet félni, hogy a koalíció egysége nem sokáig fog tartani, hogy a parlamenti élet megindulásával be fog következni a nagy bomlás is.

Mindebből persze egy szó sem igaz. A bécsi lapok, amikor ilyen jóslásokba bocsátkoznak, voltaképen csak a maguk óhaját, az osztrák politikai körök kívánságait fejezik ki. Ausztriának természetesen nem jól esik, hogy Magyarországon szorosán összeforrott, a politikai becsület által egymáshoz fűzött pártkoalícióval áll szemben. Ausztriában természetesen sokat remélhetnének oly fordulattól, mely a koalíció bomlását és ennek következtében a magyar kormány pozíciójának és erejének meggyöngyítését vonná maga után. A bécsi lapok azonban be sem érik az általános jellegű jóslásokkal, hanem azzal is megpróbálkoznak, hogy egyes pártokat egyenesen kiugrassanak a koalícióból. Így például most, amikor a dolog még nem is aktuális, piszkálgatni kezdik a választási reform dolgát. Most még csak a belügyminiszeriumban folynak az általános választási jogról szóló törvényjavaslat előkészítésének munkálatai. Ezekről, a beavatott, de titoktartásra köteles hivatalos személyeken kívül még senkisé tudhat bizonyosat.

Mégis egyes bécsi lapok már a legnagyobb pozitívással azt hirdetik, hogy a választási reform előkészítő munkálatait a képen irányítja Andrassy Gyula gróf, hogy

Oh, hol van az álom, mit alattuk szőttem?
Az a világ, ami akkor állt előttem?
Hová lettél, hová ábrándok világa?...
Te maradtál csak belőle akácia virága!

Nézem a két öreg szülő, akiknek tavaly nyáron volt az aranylakodalma. A férfi hófehér, galambbősz, igazi Leon fej. Az asszony szül. gróf Rhédey Julia klasszikus szépségű arc finom, nemes vonásokkal. Természetes, hogy mikor Loránd fiok bevégi a nótát, — mindketten könnyeznek. Én én úgy érzem, hogy nincs annál igazabb nemesebb, gyönyörteljesebb, magyarabb könyhullatás mint a Fráter Loránd szülei sírjának — örömeiben...

Aztán jön egyik nóta a másik után. Mindegyikben ugyanaz a tűz, ugyanaz az érzés.

Most látom csak igazán, hogy ennek a széles e hazában páratlan embernek milyen remek a megelevenítő ereje, plasztikája, arójátéka, kiejtése, mozdulata. Mikor azt énekli:

„Dus hajadban fehér rózsá
Ugy vittek a kézfogóra” —

Valami olyan bánat ül az arcára,
amit lehetetlen leírni. A nóta végén pedig:

„Összeadtak, megeskettek, —
Csak a hangod remegett meg,
Csak azt sugtad mindörökre —
Csak a szívem törted össze” —

Van a hangjában valami vad, valami szilaj, mintha igazában látnók azt a szívösszetörést...

Hát a „száz szál gyertyát”? Szinte látni véljük a vén betyárt, amint fokosát forgatja és rákiált a korcsmárosnőre. Óriási erő, a betyár tüzek valóságos kvintesszenciája lángol ebben a nótában, hangban és előadásmódban. Ha pedig az „Ott ahol a Maros vize” című eszét elkezdi, még a halott is táncraperdülne, ha látná...

Hát a beszédmodora? Ez még csak az igazán magyar, szinte azt mondhatnám, hogy kétszeresen törülmetszett. Ahogy azt a „lelkem” szót kimondja; kész gyönyörűség hallgatni. Vagy mikor azt mondja:

— Vágd meg azt az á-mollt!
— Szervusz kedves öreg cimborám.
— Eszem azt az ides jó lelkedet...

Igazán mondhatom, hogy százszor boldog az az ember, aki őt láthatja, hallhatja és vele együtt repülhet a kalaszos, tündérvilágos magyar nóta birodalmában...

Két képet látok magam előtt, midőn ezeket a sorokat írom: az egyik élő, a másik festmény. Az élő a festmény alatt énekel és hegedül. A festmény az élő felett van és az is olyan, mintha élne. A rajta ábrázolt életnagyságu alak szintén énekel és hegedül és — előtte van egy fehér őszi rózsá... Mindkét kép egy és ugyanaz: Fráter Loránd, a mindenki által szeretve imádott Lóri, királya a dalnak és az őszi rózsának...

Ezért virágoznak szebben az őszi rózsák itt — mint máshol...

Szunyogh Barna.

a reformból elsikkadjon minden radikális elem.

Erre a híresztelésre azonban a bécsi-eket nem az a körülmény bírta rá, mintha rajongásának a radikális eszmékért és igazán szívükön viselnék az általános választói jog sorsát. Egész más tendenciákról van itt szó. A bécsiek azt a látszatot szeretnék kelteni, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a választási reform előkészítésében csakis az alkotmánypárt és a néppárt felfogását akarja kifejezésre juttatni, míg a függetlenségi pártnak a választójog dolgában vallott elveire semmiféle tekintettel nincsen.

Igy állítva be a dolgot, természetesen azt a kérdést vonja le a helyzet konzekvenciájaképpen, hogy mit szól majd a függetlenségi párt ahhoz, hogy a koalícióban az alkotmánypárt és néppárt vette át az irányító szerepet? Persze, ez nemcsak együgyű, hanem rosszhiszemű beszéd is. Láthatatlanban semmit sem szabad kritizálni. Hogy mi lesz a választói reformban, azt nem a bécsi lapokból tudhatjuk meg már most, hanem megtudjuk majd a törvényjavaslatból, a mikor az már elkészült. Annak idején ehhez a javaslatához bőséges mértékben hozzájárulhat majd a függetlenségi párt is. Minek tehát előre izgulni oly dolgok miatt, melyek még csak a bécsi lapok fantáziájában vannak meg. A mikor szükség lesz rá, a függetlenségi párt majd megtudja védeni a jogait. Addig pedig nem szorul senkinek a tanácsára, legkevésbé pedig osztrák jóakaróink besugására.

Angol vendégek Debrecenben.

Politikusok és kamarai tagok.

A magyar viszonyok tanulmányozása.

(Saját tudósítónktól.)

— szeptember 1.

A közelmúlt napokban hírt adtunk arról az érdekes látogatásról, amely Angliából hozzánk készült. Harminc előkelő politikus jön Magyarországra s ezek, — mint megírtuk — lejönnek Debrecenbe a törzsközségi magyar városba is, melynek érdekességéről sok szépet olvastak és hallottak s amelyet szeretnének látni.

Ma úgy értesülünk, hogy az angol politikusokon kívül az angolországi kereskedelmi kamarák kiküldöttjei is készülnek Magyarországra és Debrecenbe. A kamarai kiküldöttek mintegy huszonötön lesznek s utjuk valószínűleg egybe fog esni a politikusok lejövetelével.

Londonból jelentik a „Budapesti Tudósítónak“, hogy már megalakult az Eightyklub tagjainak sorából az a küldöttség, amely a magyarországi függetlenségi párt meghívására u napokban kirándulást tesz Magyarországra. Budapestre érkezik ennél fogva szeptember 21-én az angol parlamentnek harminc tagja. A látogatás nagy jelentősége kivüláglik már abból is, hogy az Eighty klub Anglia legnagyobb politikai szervezete. Az angol miniszterelnök is a legnagyobb érdekességgel kíséri a kirándulást és a napokban Marienbadban Ruttkay Vilmos magyar szakelőadó, a kirándulás egyik főrendezője által kimerítő jelentés: tételt magának a részletekről. Noha a kirándulást liberális politikusok teszik liberális elvtársaihoz, mégis nemcsak két párt közeledéséről van ez alkalommal szó, hanem általában angol és magyar politikusok kölcsönös közeledéséről,

amelynek bizonyára csak kedvező következményei lesznek.

A londoni kereskedelmi kamara szükebbkörű választmányi ülésén Mr. Charles Charleton t, a választmányi bizottság elnökét jelölték ki az angolországi kereskedelmi kamarák küldöttségének vezetőjévé, mely küldöttség a budapesti kereskedelmi kamara meghívására szeptemberben látogatást tesz Magyarországon. Ez ülésen egyúttal összeállították azoknak névsorát, akiket a londoni kamara kiszemelt e küldöttség tagjává. A küldöttség mintegy huszonöt tagból fog állani, közöttük lesznek Sir Albert Rollit, a londoni kereskedelmi kamara elnöke, Sir Fortescue Flannery és Sir S. B. Boulton, a londoni kamara választmányi tagjai, a belforthi, sheffieldi, leeds-i és bristoli kereskedelmi kamarák elnöke.

Az angol kereskedelmi körök nagy várakozással tekintenek a látogatás elé, mely bizonyára élénkebbé fogja tenni a két állam gazdasági érintkezését. Az angol politikusok látogatása szintén szeptemberben fog megtörténni. Ez az érintkezés az angol politika és közgazdaság befolyásos elemeivel mindenestre hasznára lesz az országnak és bizonyára alkalmat ad, hogy összeköttetéseink Angolországgal szorosabbra fűződjenek.

KÖZIGAZGATÁS.

Adótárgyalások.

(Tizenötödik nap.)

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 1.

A második kerületi adókötelesek adójának tárgyalása még mindig tart. Ma száznál többen voltak beidéztve, ügyvédek, vállalkozók, kereskedők, iparosok, tulnyomó számmal bérkocsisok és fuvarosok. A beidéztettek közül a megjelentek kivéve a bérkocsisokat, csaknem kivétel nélkül engedélyben részesültek.

Az adókievetés mai eredménye a következő:

Vályi Nagy Gusztáv ügyvéd 30 kor., dr. Magoss György ügyvéd 150 kor., Kovács Erzsébet varrónő 21 kor., dr. Kola János ügyvéd 200 kor., dr. Dóczy Emil ügyvéd 160 kor., Leemann László vállalkozó 80 kor., Lukács Vilmos teőfedő 200 kor., dr. Nagy Lajos 250 kor., Kupferstein Hermann vendéglős 61 kor., Konrad Sámuel ügyvéd 72 kor., Csonka Béni fuvaros 16 kor., Ujvárossy Márton vendéglős 155 kor., Nédai Rezsőné asztalos 50 kor., Szilágyi Bálint ügyvéd 40 kor., dr. Tüdös János ügyvéd 320 kor., Török Péter végrehajtó 70 kor., Zelenka Sámuel mellőztetett, Fazekas Kálmán köztisztviselő vállalkozó 105 kor., Tóth István téglaágyáros 320 kor., Tóth István építész 600 kor., Szilágyi Imre ügyvéd 204 korona, Nagy Józsefné üveges 25 kor., 50 fillér, Kovács Antalné varrónő 20 kor., Fejlesztés Zsuzsi varrónő 21 kor., Sipa József szállásadó 18 kor., 86 fillér, özv. Hannel Jakabné vendéglős 22 kor., Mayer Antal szerelő 40 korona, Bajdó Ferenc bérkocsis 24 kor., Gál Péter bérkocsis 24 kor., Kecskés István bérkocsis 24 korona, Kovács János bérkocsis 43 kor., Pataki János bérkocsis 24 kor., Szabó Lajos bérkocsis 24 kor., Szigeti Gábor bérkocsis 24 kor., Tóth Lajos bérkocsis 24 kor., Varga János bérkocsis 24 kor., Meresi János bérkocsis 36 kor., Oláh Ferenc bérkocsis 36 kor., Tóth József bérkocsis 36 kor., Várady János bérkocsis 36 kor., Kovács Mihály bérkocsis 48 kor., Pávay Imre 48 kor., Murvay Ferencné 48 kor., Fekete Antal 60 korona, Balogh István fuvaros 16 kor., ifj. Balog András fuvaros 16 kor., Deme Sándor 16 kor., Kiss József 16 kor., Nagy István 16 kor.,

Pákozdy János 16 kor., Pozsonyi János 16 kor., Szalay József bérlő 31 kor., ifj. Szendrő János fuvaros 16 kor., Szilágyi Mihály 16 kor., Szigeti István 16 kor., Tóth Ferenc 24 kor., Bátor Gábor fuvaros 24 kor., Veres László talyigás 8 kor., Varga Lajos 8 kor., ifj. Tömöri István 8 kor., Tóth Ferenc 8 kor., Szörnyű József 8 kor., Seres Sándor 8 kor., ifj. Simon József 8 kor., Seres István 8 kor., Schmidt György talyigás 8 kor., Siránci István 8 kor., Sallay Gábor 8 kor., Pánzes Gergely 8 kor., Luczi István 8 kor., Kiss István 8 kor., Kiss Ferenc 8 kor., Kiss Bálint 8 kor., Kovács János 8 kor., Kaszás István 8 kor., Kapitány István 8 kor., Juhász István 8 kor., Jeney Sándor 8 kor., Jenes Sándor 8 kor., Jenes István 8 kor., Ilyés Károly 8 kor., Gere János 8 kor., Pál András 8 kor., Bokor Sándor 8 kor., Bakó József, 8 kor., Arany József 8 kor., Gere János talyigás 16 korona.

Elmaradó szemlék. A városi tanács katonai ügyosztálya jelenti, hogy a m. kir. honvédelmi miniszternek szeptember 7-én kelt 7654-1903. körrendelete szerint az 1906 évben a hadsereg, honvédség és népfelkelők ellenőrzési szemléi nem tartatnak meg. A tiszti jelentkezések azonban az eddigi módra a folyó évben is teljesítendők.

Egyház és iskola.

Tanácsbíró választás. A Szeremley Sámuel hódmezővásárhelyi lelkész lemondásával megüresedett ev. ref. egyházkerületi egyházi tanácsbírói tisztségre beérkezett szavazatok ma délután bontotta fel a bizottság. Kiss Áron püspök előktele alatt már délutáni 3 órakor munkához látott a bizottság, azonban az eredmény csak az esteli órákban lett nyilvánvaló, mivel sok időbe telt, amíg mind a tizenhárom egyházmegyből érkezett, körülbelül 650 szavazatot feltöltötték és azoknak küldetését megállapították. Este hét órakor hirdette ki az elnök az eredményt, mely szerint 502 szavazattal egyházkerületi tanácsbírónak Garzó Gyula gyomai lelkészt választották meg.

Ösztöndíj Nagy József 1000 koronás alapítványának kamatait 12 pályázó közül Hajdu Péter barkessi volt segéd lelkésznek ítélte oda a ref. egyházi alapítványi bizottság.

Sóvágó büntársai.

A banda tagad.

Folyik a vizsgálat.

(Saját tudósítónktól.)

— szeptember 1.

A halálos ágyon fekvő, beteg aszszony vallomása alapján megindított nyomozás, mint arról előző számunkban is beszámoltunk, fölülte szenzációs dolgokról rántotta le a leplet. A Sóvágó vezetésével működő öttagu rablóbanda üzemei egymás után derülnek ki és hovatovább kétségteletlenül bebizonyosodik, hogy a Miliusz-téri rablógyilkosságot Sóvágóval egyetemben a többszörösen büntetett, Szamosujvárt megjárta rablók követték el.

A banda tagjai — Sóvágó sógorát kivéve — a debreceni ügyészség fogházában vannak. Sóvágó sógora ellen még nincs elég bizonyíték, hogy letartóztassák. Ugyanis a banda tagjai vakmerően és konokul tagadnak. Mind-egyik elhárítja magáról a bűnösséget a legmerészebb állításokkal, de a tagadásuk aligha vezet eredményre, mert a banda tagjai egymással ellenkező vallomásokat tesznek.

Erdélyi azt állítja, hogy Pelsőczen élő felesége azért vallott ellene, mert haragszik rá. Ezzel szemben a nagy betegesen fekvő asszony az őt kihalgató rozsnyói járásbíró előtt megismételte azokat, amiket a hosszupályi csendőrséghez intézett levelében állított.

Amde a tagadó bűnösök ellen nem ez az egyetlen bizonyíték. Ellenük szól vallomásuknak zavart összevisszasága és az, hogy nem tudják igazolni, hol töltötték azokat az éjszakai, melyeken a bűdszentmihályi két rablás történt és amelyen a hosszupályi gyógyszerész kifosztották.

Ezek a feyházviselt emberek most előszedik minden tudásukat, amit a a börtönökben és Sónvágótól tanultak. A tagadásukban ugyanazt a rendszert követik, amely Sónvágót már az akasztófától is megmentette.

A vakmerő tagadás azonban most aligha menti meg őket. Hoffmann József vizsgálóbíró páratlan ügyessége és emberismerete vallomásra fogja bírni a megszorult bandát, amelynek tagjai most már nem érintkezhetnek egymással és így nem tudnak megállapodni a tagadásra vonatkozólag.

Tegnap a hosszupályi-i csendőrök benn jártak a debreceni fogházban, hogy újabb nyomot szerezzenek az eddigi vallomásokból. Ugy a nyomozás, mint a vizsgálat széles körben nagy alapossággal folyik már a napokban sikeres eredmény várható.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— szept. 1.

(Poétika.)

Hogy kell verset írni? — kérde, Mi a titka, meg nem érted.

Szeress forrón, — hullass könnyet! . . . Vers-írásnál mi se' könnyebb.

Zivuska Andor.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Holnap, vasárnap a református templomokban az istentiszteletek sorrendje a következő: a Nagytemplomban predikálni fog Uray Sándor vallástanárnak, a Kis templomban Szarka Boldizsár segédlelkész, a Kossuth utcai templomban Szale György lelkész, az Ispóty templomban Dicsőfi József lelkész, a Szegyházban H. J. Zsigmond püspöki titkár a Csapó kertben Kovács János népiiskolai felügyelő, a Homok kertben G. Szabó Gábor segédtanár.

Az eg. ev. templomban vasárnap d. e. 10 órákor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi.

A rom. kath. templomban az istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak: Reggel 6 órákor miséznek Nyári Ignác 7 órákor Kampell József 8 órákor egyik kegyesrendi tanár, 9 órákor az ünnepi nagymisét Molnár Kálmán a püspök utánna Nyári Ignác prédikál, háromnegyed 11-kor dr. Kovács István fél 12-kor Szabó István miséznek. Délután fél 3-kor Nyári Ignác kegyesrendi tanár tart, 3 órákor lytánia 4 órákor a sz. rózsafüzér társulatának hónapos ájtatosságát végzi Molnár Kálmán sz. beosztású körmény és lytániával.

— **Sikkasztó kereskedőség.** A siklósi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Csiment Albert kereskedőségét Mizes József siklósi kereskedőtől 600 koronát sikkasztott és Budapest felé szökött. A rendőrség nyomozza.

— **Booskay-ünnepély Szoboszlón.** Ma, szeptember 2-án van 300 éve, hogy Booskay fejedelem Szoboszlón a hajduságot letelepítette és a területet nekik adományozta. A hajdúk ivadékaik ezt a napot megünnepelik. Ezúttal csak házi jellegű lesz az ünnepély, mert jövőre Szoboszló szobrot emel Booskay-nak és akkor országos ünnepélyt rendez. A házi ünnepély, melyre meghívták Wessprémy Zoltán főispánt is, már szombat este megkezdődött. Nyolcszáz órákor a várost fényesen kivilágították és az összes harangok fél órán át zúgtak. Vasárnap reggel ünnepély, majd diszkógyűlés, bankett és este táncmulatság. A főispán Szoboszló város négyes fogatán reggel fél 7 órákor indul Debrecenből. A határban ünnepélyesen fogadják a főispánt. A főispánnal együtt mennek Szoboszlóra Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor főjegyző, Dávidházy Sándor első jegyző. A házi ünnepélyre meghívták dr. Boldizsár Kálmán tanácsost, mint Booskay történetíróját, kik a gyorsvonattal utaznak az ünnepélyre.

— **Szatmárvármegye várnagya.** A letűnt darabot korszak egigorja Rónay László, kit az abszolútus Fehérváry kormányának idejében Szatmárvármegye várnagyává nevezett ki. Ez ellen a jeles férfiú ellen most a szatmári ügyészség több rendbeli büntető miatt elfogatási parancsot adott ki, kiderült, hogy a gázságok egész sorozatát követte el a sőtét alak, akit ország szerte körtöznek.

— **Botrány a Kossuth nóta miatt.** Távirati tudósítás katonai botrányból ad hirt. A katonai botrány a Kossuth nóta miatt Kaposváron történt. Adorján Sándor honvédörmmester a kávéházban mulatott és közös tiszték jelenlétében el merie buzálni a cigányról a Kossuth-nótát, aminek ugyan akposan megadta az arát. A tiszt urak rettentően megbotrányoztak a vakmerő örmmester cselekedetén. Az egyikük szörnyű felháborodásában nyomban előhívatta a katonai őrszót lefegyvereztette és bekísértette a rebelis kutyát.

— **A betegsegélyezési ügy reformja a kamaránál.** Szávay Gyula titkár bizalmas értekezletre hívta össze a helybeli nyilvános betegsegélyző pénztárak képviselőit, hogy a szeptember hó 3-án tartandó miniszteri értekezleten — melyre a kamara részéről ő küldött ki — a gyakorlati férfiak tapasztalatai alapján nyert friss benyomásaival egészíthesse ki a tárgyban elkészült tanulmányát. Az értekezleten a szóban levő törvénytervezet szakszerű és beható bírálat alá került és pedig egy a munkaadók mint a munkások valamint általában a betegsegélyezés általános és különös érdekeire való gondos figyelemmel. Az értekezleten képviselve voltak: a kerületi pénztár, Fenyő Sándor és Nagy Lajos igazgatósági tagok, az ipartestületi pénztár dr. Tóth Kálmán és Egri András igazgatósági tag, az önnálló munkás pénztár Márk Endre és Richer Károly ig. tag, a kereskedelmi pénztár Szánó Győző és dr. Sántó Sámuel és Bárcos Géza ig. tag urak által, kiken kívül jelen volt még dr. Gáspár Géza, dr. Burger Péter orvos urak, kik állásposztjaikat és óhajaikat kifejezték.

— **Elutasított felelősség.** Wessprémy Zoltán főispán beiktatásán, június 7-én a közgyűlés az alispánhelyettesítés ügyében is döntött. A közgyűlés az alispán helyettesítésével Kovács Gyulát bizta meg. Lengyel Imre bizottsági tag a közgyűlés ezen határozatát megfélebbizte a miniszterhez azzal az indokolással, hogy a közgyűlés nincs feljogosítva alispánhelyettesítést választani, az alispánhelyettesítést a főispán nevezi ki. A belügyminiszter Lengyel Imre felelősségét elutasította és kimondta, hogy a törvény értelmében az alispánhelyettesítést nem a főispán nevezi ki, hanem a közgyűlés választja.

— **Kedvezményes boritaladé.** A debreceni külterületi lakosság figyelmét felhívja a mezőrendőrkapitányság, hogy a boritaladé kedvezmény iránti bejelentések a mai napon már megkezdődtek.

— **Az új iparosok.** A múlt hónap második felében az alábbi iparosok váltották ki az elsőfoku iparhatóságnál az iparigazgatót: Koczka Lajos eszmadia Kigyó u. 22. Gábor Gyula szobafestő Tánító-utca 3. Ecsedi József hentes és esemege ker. Petőfi tér 6. Marx János sütő Kut-utca 140. Marozsán László bédógos Csapó-utca 70. Kovács Balázs kertész Vénkert 54. Klein József kávéház és bédaga Simonfi utca 6. Adler Sándor női férfi divat ker. Simonfi utca 6. Nagy Mihályné szatós Bathien-utca 54. Sipos Gáborné szatós Csillag utca 53. Kiss Józsefné szatós Apafi-utca 131. Szabó Károly fűszerker. Hunyadi-utca 26. Bürger Ignác szatós Halvan utca 6. Geredai és Endelatein porcellán és bazaráru ker. Piac-utca 50. Kupfer Ignác és társai élesztőkereskedő Vár utca 4.

— **Vizbefuult leány.** Zsolnáról írják: Garzso Adám alsórizsinai parasztagazda 15 éves Karolin nevű leányával és cselédjével egy ökrös szekéren a várnai határban földjére ment szántani. Visszajövet nem a hidon, hanem a Varinka patakon mentek keresztül. Az esőtől megdagadt patakban az ökrök megbotlottak és felfordították a szekert. A két férfi, Garzso és cselédje, átvergődtek a tulsó partra, de a leány, kinek hátán balyu volt, belefulladt a vízbe.

— **Félholtra verte 5 korona adóságért.** A rendőrségben ma panaszt emelt Fleischer Juliánna Kossuth utca 24. sz. a. lakó varrónő Brüll Ernő kereskedőségét ellen tes i sértésért és magának megsértésért. A feljelentés szerint a varrónő 5 koronával tartozott Brüllnek, de nem tudta megfizetni, mire a nevezett neki mant és rajta az orvosi látleletben felvett sérüléseket okozta. A különben is súlyos idegben szenvedő leány elajult és azóta súlyos beteg fekszik és félrebeszél. Az orvosi vélemény szerint 8 nap alatt felépül, ha ugyan idegben nem súlyosítja állapotát. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **A pincérleányok ellen.** Megemlékeztünk arról, hogy dr. Boldizsár Kálmán főkapitány rendeletet bocsátott ki az ellen, hogy a vendéglőben és kocsmákban pincérleányokat alkalmazzanak. A debreceni pincéregylet betegsegélyző pénztára, mert hivatalosan, küldöttségileg keresi fel a helyettes főkapitányt, hogy figyelmébe ajánlják, miszerint a kis vendéglők és kocsmák tulajdonosai cselédakat fogadnak fel pincérleányoknak s ezzel nemcsak a városi szabályrendeletet, de a törvényt is kijátszák, mert ezeket nem jelenik be a betegsegélyzőbe, másrészt pedig csalódos pincéreket fosztanak meg a kenyérkeresetektől.

— **Ipartestületi ülések.** Szeptember hó 2-án, holnap, vasárnap d. e. 9 órákor a lakatosok szakosztálya ülést tart. E hó 6-án esütőörtökön pedig d. u. 4 órákor előjárásági ülés lesz.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárásánál levő károkban.

— **Csodálatos azon eredmény,** melyet a t. holgyek a Balassa-féle valódi angol ukorkatej használata által érnek. Néhány nap után eltűnt az arcbőréről a szepesség és egyéb bőrbajok, kisimítja a ráncos és redőköt, az arcbőrt fehérré, üdvé és finommá varázsolja anélkül, hogy a bőrnek ártana. A párisi és bécsi kiállításokon kiállított szer, mely rövidesen nálunk is, mint Angolországban az összes egyéb szepítő szereket kiszorítja. Üvegje 2 korona, dozsa valódi ukorkatej 1 korona, puder 1 kor. 20 fillér. Kapható minden gyógyszertárban. Postán székfűdi Balassa Kor. élgyógyszerárú, Budapest—Eressétfalva. 199—2—1.

— **Magyar ember nem használ mást csak a híres Hajdusági pedrót,** mert a legjobb hajszőrösztő és ápolószer az ősz-

szes bajuszpedró készítmények között. Hatása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 15 fillérért utánvétellel bérmentve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész. Debrecen, Kossuth-utca.

x **Tánciskolai jelentés.** Alföldy Károly és fia tánciskolájában az őszi tanfolyam szeptember hó 10 én megkezdődik. Beíratások elfogadtnak bármely időben Péterfia-u. 2 szám.

x **Iskolanövendékek részére legolcsóbb bevásárlási forrás u. m. füzetek, körzők, rajzszközök, rajztábla stb. iskolaszerekben Pongrácz Géza papírraktárában.** Ugyanott iskolakönyvek bekötetnek darabonként 20 fillérért.

x **Egy óriási bálna** hal minden esztészt sikerült megszereznem, úgy, hogy most a női mellfűzők készítéséhez a legkiválóbb halcsont anyaggal rendelkezem. Tekintettel a nagy mennyiségre, abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy minden elfogadható árban és vezetésem alatt készíttetek eredeti párisi és angol model után bármilyen érzékeny alaknak megfelelő kényelmes mellfűzőt. A tisztelt hölgyközönség ezzel abba az előnyös helyzetbe jut, hogy nem lesz kénytelen más rossz rendszerű és szakszerűtlen nélkül készített fűzőket viselni, amely esetleg a női szervezetre könnyen káros hatása lehet. Nagy raktártárolatok kész mellfűzőkben 2 koronától feljebb. Javítást a legolcsóbban eszközölök. Szíves bizalmat és pártfogást kér tisztelettel Golstein Karolina, Debrecen, Fő piac, Lamprecht palota.

x **Az Arany Bika kávéházban** minden este cigányzene.

Az erdő halottja.

Felakasztotta magát.

Szerelem és katonasor.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 1.

Szerelemlől esik szó ebben a mindennapos eseményben; olyan mély és izzó szerelemlől, milyen csak ifju, tapasztalatlan szívekben ébredhet.

Negyon szerették egymás Nagy Sándor 21 éves bagosi fiatal ember és egy falujabeli szépséges leányzó. Eljegyzésük is meg volt már, sőt a lakodalom határnapja is ki volt tűzve, mikor egy szép napon sorozási behívót kapott a legény. Szomorodott szívvvel ment be a sorozásra és valósággal két héttel később jött onnan vissza Befogták hosszú kemény három esztendőre a császári szolgálatába.

Egészen elkeserítette a legényt a dolog. Félt a katonasortól és folyton az motoszkált a fejében, hogy szíve választottja a hosszú távollét alatt hűtlen lesz hozzá, Mindinkább buskomor lett és egyre azt hajtogatta, hogy ő ezt a sors csapását nem bírja ki, hanem elemészti magát.

Menyasszonya és hozzátartozói nem vették tőle ezt komolyan, csak akkor döbbsentek meg, mikor a legény tegnap este hirtelen eltűnt. Keresték, kutatták mindenfelé, míg végre ma reggel rátaláltak az erdőben, egy fán csüngve.

A szerencsétlen beváltotta a szavát, öngyilkos lett. Levelet hagyott hátra, melyben érzékenyen elbucszuk szüleitől és fiatal arájától.

Mulatságok.

Az **Egyetértés dal és zeneegylet hangversenye.** A ma a. v. gépjárató műhelynek debreceni munkása közt fenálló és arról-évre nagy sikerrel működő dal és zene-

egylete ma este tartotta nagyszabású, az idén első nyári hangversenyét. A hangverseny elé, amelynek műsorán legjobb magyar darabok és a sejtelmes szépségű Pacius fiandál szerepelt, nagyvárakozással tekintett a közönség már jó előre is. A Bika szálloda dísztermét a díszes közönség zeufolásig megtöltötte. Az estély műsorán előforduló ének és zeneszámok mindegyike kifogástalan, precíz volt és viharos tapokat aratott. Nagy és szép jövőre való hivatottságról, életképességről tudás és gyakorlottságról, de ugy szintén a magyar daltestületeknél — sajnos — ritkán tapasztalt egyöntetűségről és felelősségről tett tanubizonyosságot ez a ma esti hangverseny, amely tökéletesen és minden tekintetben igen sikerült. A műsor folyamán Elavathy Béla szép, művészi szavallatával nagy hatást ért el, nemkülönben Drumár János máv. tisztviselő humoros felolvasása. A műsört reggelig tartó tánc követte a magyarok zenéje mellett, amely csak a kora reggeli órákban ért véget.

A **kereskedő ifjak dalestélye.** Minden tekintetben sikerült mulatságot rendezett tegnap este a kereskedő ifjak társulatának kebelében működő dalárda a nagyerdői Dobos pavillonban. A műsor valamennyi száma óriási tetszést aratott, melyre rá is szolgált a dalárda, a nagy készütségre valló művészi nüanszokból ékeskedő előadott darabjaival. A műsor lezajlása után tánc következett, mely a legjobb hangulatban egészen a kora reggeli órákig tartott.

Kalál a toronyban.

Öreg ember szerencsétlensége.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 1.

Tragikus eset történt ma délelőtt a Kistemplom tornyában. Egy szegény öreg ember fizette meg kíváncsiságát halálával. Ugyanis míg a toronyba fölért, az óriási hőség következtében agyszélhűdést kapott és nyomban meghalt.

Szilágyi Jánosnak hívják az öreg embert. A Homok utca 131. szám alatt lakott. Szegény fejének már régi óhaja volt megtekinteni a Kistemplom harangjait, amire ma reggel véletlenül alkalma nyílt neki. Bakos András kisegítő harangozóval felment a toronyba.

Alig hogy azonban oda fölért, a meredek helyen való járástól erősen kimerült aggasztán rosszulérről kezdett pauaszkozni, majd pedig hirtelen alétlan összeesett és néhány perc alatt meghalt.

A megrémült harangozó azonnal a rendőrségre szaladt, honnan dr. Balhányi Emil nyomban a helyszínre sietett, azonban már csak a beállott halált konstatálhatta.

A szegény kíváncsi öregot agyszélhűdés érte. Ott érte utol tragikus végzete, ahova vágya aonyira vonzotta. Holttestét beszállították a közkörházba.

TAVIRATOK.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szeptember 1.

Buzakinálát kielégítő, vételkedv élénk. Nyugodt irányzat mellett 55 000 métermázsra került forgalomba változtatlan áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak.

Idő: szép.

Buza októberre 14.30—32.

Buza áprilisra 14.82—84.

Rozs októberre 12.24—26.

Rozs áprilisra 12.70—72.

Zab októberre 13.22—24.

Zab áprilisra 13.38—40.

Tengeri augusztusra ————

Tengeri szeptemberre 11.60—62.

Tengeri 1907 májusra 10.16—18.

Repece augusztusra ————

Törvénykezés.

A **dobrai petíció.** A huayadmegyei Dobrán **Moskovits Iván** alkotmánypárti jelöltet választották meg képviselőnek a nemzetiégi **Vlad Aurél** ellen, akit egyébként Szászvároson megválasztottak honatának. A kisebbségben maradt Vlad párt petíciót nyújtott be Moskovits mandátuma ellen, amelyet ma a Curia **Janecsko István** előadásában alakhi hibái miatt visszautasított.

Szerkesztői-posta.

Z. A. Köszönet.

O. G. Gyakrabban kérnök.

K. S. Sikerült verstermelést eredményezett a nyár. Legközelebb hozzuk.

Cs. K. Kedden, vagy szerdán közöljük.

Ifju vőlegény. Hazugság nem csak szóban és írásban, de tettekben is jelentkezik. Hazugság például minden oly cselekedet, a melyet a szív nem vall a sajátjának. Eötvös József bárónak édes anyja hagyta örököl azt a mondást, hogy ne higgy oly órzésnek, amelynek szívet ellentmond. "On se ta tikázzék tehát Ilmájával szemben, de — ha önmagát is legyözve — valódi ézései szerint bánjon vele. Így győzi le idővel, a mi most a kész kelengye igazán akadályt szolgál frigyöknek. Ha ezt nem teszi, a hazug helyzet kegyetlenül megboszulja magát mindkettőjükön egyelőre fájó érzésekkel, végül teljes elhidegüléssel, kölesönös csalódással.

Ilyen még nem volt soha

Nyerhet

több százezer koronát

1, 2, 3 koronával!

Nem nyereség esetén

a pénze megtérül!

— Siessen tehát a —

SZERENCSEBANK

Csapó-utca 11. számú irodájába,

(Sümeghy vaskereskedő házába.)

Huzás minden héten!

Iskolás

gyermek részére: kész fehérneműk, zsebkendők, harisnyák, paplanok, matrácok, pokrócok, flanel takarók és ágyceritők legnagyobb választékban és legjutányosabb áron kaphatók.

Kardos László

vászon, fehérnemű és kelengye üzletében

Debrecen, Kossuth-utca 9.

428-5-4

Alapított 1831. évben.

(NEUSTEIN-féle ERZSEBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s melllette oly ártalmatlan, mint e pilulák.

székszorulás

legjobb betegségek forrása ellen. Czukrozott külkejük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó dohoz 30 fillér, egy tekercs mely 100 db-ot. tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 sor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tekercs bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük hárózzottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden dohoz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva. A kereskedelm. törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót”-hoz címzett gyógyszerész BÉCS, I., Plankeng 6. **Kapható:** Debrecen: Balázs Odön. Füleki Pál, Mihalovics J., Murakózy L., Dr. Rothschnek, Tóta B. gyógyszerész uraknál.

3389—1906. tkvsz.

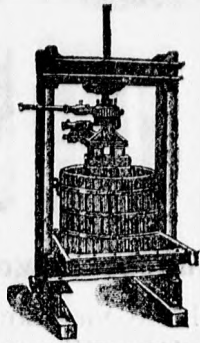
Hirdetmény.

A debreceni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság által közzétetik, miszerint a Debrecen — Hajdusámsoni vasut-vonal részére Hajdusámson község határában kisajátított területekről elkészült egyéni kimutatás bemutatván, figyelmeztetnek az érdekeltek s felhívatnak mindazok, kik a kisajátított területekért járó és az egyéni kimutatásban kitett kártalanítási összegre bármi címen igényt tartanak, vagy annak mennyiségére vonatkozólag észrevételeket tenni akarnak, hogy ebbeli igényeiket, vagy ellenvetéseiket alólirt kir. törvszék, mint telekkönyvi hatóságnál az **1906. évi szeptember hó 26-ik napjáig** bejelentsek, minthogy a később jelentkezők igényei tekintetbe nem vétetvén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyéni kimutatásban fel van véve, — a bekebelezett vagy feül bekebelezett tehertételek pedig azon túl a kisajátított területekről hivatalból töröltetni fognak.

A debreceni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt, Debrecen 1906. évi augusztus hó 8. napján.

Tóby István,
kir. törvszéki bíró.

Ursus

Honi gyártmány, szőlőszeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint, vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lópor árusítás. 416.x 6.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Lähne féle tan- és nevelő intézet SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályu nyilvános főgimnáziummal, érettségi vizsgálati joggal és reáliskolával

Felvesz fiugyermekeket 6 éves koruktól fogva. Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigoru felügyeles. Növendékek rendre és önálló munkásságra szoktattanak.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljes díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, IV. VÁROS-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Az iskolai év kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe:

Fiu és Férfi ingek, lábravalók, harisnyák, nyakkendők, peplanok, madráczok és flanell takarók

nagy választékban. Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LAJOS FIAI
Vászon, Divat és Szőnyegáruház
DEBRECZEN, ROZSA-UTCZA.

482—x—9

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három ártétel. **Vasgerendaszervezet,** legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Tüdőbajosoknak

és mindenkinek, aki köhög, rekedt, elnyálfásodott, étvágytalan és testsúlyban fogyást észlel, megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz a

Halápi-féle hársfamezszörp.

Sokszor az ártatlannak látező gyöngö köhécselés előjele a vészes tüdőbajnak.

Senki se várja meg a baj beköszöntését, hanem folytassa el csirájában, akinél pedig már beállott, puszítsa el

Halápi-féle hársfamezszörp

által, mely biztos hatásu mellfájás, köhögés, tüdőhurut, meghűlés, stb. betegségeknek. — Mintatüveg 3 kor., nagy üveg 5 korona.

Készíti az

APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, József-körut 64.

Főraktár: Debrecenben

Mihalovits Jenő gyógyszerésztárában.

MENTHOLIN
BETEGSÉGEK ELLEN A LEGJOBB SZER
2-3 NAP ALATT TÖRVÉNYESEN VÉDVE.
FELHŐSÉG MELLETT A LEGREGÉBB
HÜGYCSŐFOLYÁST MEGSZÜNTETI.
FÉRFIÁKNAK K.1.80. NŐKNEK K.2.50.
KÖSZÜNY, CSÜZ, REUMA, FÜZES FÜGFÁJÁS
ELLEN A PAPP L. FÉLE
MENTHOLIN
BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER
EGY PRÓBA ELEGENDŐ!
Á. Á. 1. korona.
FENTIEKET TITOKTARTÁS MELLETT KÜLDI:
PAPP L.
GYÓGYSZERTÁRA, TISZASZENTIMRÉN.

Főraktár Debrecenben:

TÓTH BÉLA gyógyszerésztára

Teljesen pótolják
a külföldi likőröket

Schrank Béla

őzerőre berendezett
likőrgyárának

elismert jó gyártmányai
Esztergomban.

Legnagyobb versenyképesség!

Képvitelve: Gedő Adolf,
Debrecen.

Különleges gyártmány:

Triple Sec

„Comme il faut“.

Öreg és ifju férfiaknak
ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő
mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a
megzavart ideg és szexuális rendszer
felől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve
nulság céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor
20 fill, értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

**Sérvben
szenvedők!**

Keleti féle

legújabb találmányu es
és kir. szab; sérvkötő pne
umatikus gumi-pelottával
a legtekélyesebb a maga
nemében!

A legregibb és leme gyobb
sérveket fájdalom nélkül
visszatartja!

Árak: egyoldalu 12 kor
kétoldalu 24 kor.

Számtalan elismerő levél
bel és külföldi leghireseb
orvosoktól és szakmá-
roktól!

25 év óta lenálló testgyógyászati műintézetemben
egy fővárosi gyaroló szakorvos állandó felügye-
lete mellett a legtekélyesebb technikai kivitelben
a legolcsóbb árak mellett készülnek.

MŰLABAK és MŰKEZEK
amputáltak részére.

Mellfűzők és egyenestartók **ferdén nőttek részére.**

Járó és támgépek csont- és ízület
tuberkulotikus,
angolkóros, rheumas, elgörbült betegeknek.

Haskötők, gummi-görcsér harisnyák
(Hölgyeknek női kiszolgálás.)

Szegényeknek részletfizetések megegyezés szerint
— Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több
ábrával ellátott — nagy képes árjegyzéket,

Keleti J.

orvosi műszergyáros BUDAPEST IV. ker.,
Koronaherceg utca 27/3.

a főtisztelendő szervita rend zárda palotájában
Gyár: Bp. s. Központi városház Alapítvány 1878

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil féle viasz-kenőcs keménypadló számára.
Keil-féle „Glasur“ fénymáz 90 fill.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.
Keil féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél DEBRECEN.

A legjobb arcz-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZKENOCS,

mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-creme. nappali használatra.

Kitünő toillet szappanok a kenőcs használatához

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, róza és krém
1 dohoz ára 1 korona.

Serail-szajviz. A legjobb szajviz.

Egy tégely ára
1 kor. 4 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában
Aradon Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban

HYDRAULIKUS SAJTÓK

Arany érem
Szeged 1899
Arany érem
Budapest 1899
Arany érem
Pozsony 1902

hydrauliku
sajtóért

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy
üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor és gyümölcsnedv-sajtókat
készítésre Herculesnyomó szerkezettel fa vagy vas
tányérral. — Gyümölcs és

**szőlő-örlőket,
bogyózógépeket,**

Gyümölcs-aszaló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kértnek.

**Kitünő
mezeides csemege
szőlőt**

ajánl 5 kg os kosarakban 1 frt. 10 kr. kilója 24 kr.

Paczelt János

mag és virág kereskedő

Debrecen.